

Landsstýrið lagt kolvetnis-skattalógina fyrri lögtingið

Enn ber ikki at vita náttúruáferðir, sum tað loysir seg at framleiða í besta og minnst framleiðslu og innviðinum. Tá kanna vit sumtíðir verða við og ongar. Hóast kolvetnis-skattalógin er gildi í ár, so verða skattaintøkurnar helst rættiliga avmarkaðar av væntaðum forkanningar- og leitingarvirkseminum í tíðarskeiðinum, sum er eftir av hesum ári sigur landsstýrið m.a. í viðmerkingunum til uppskotið til kolvetnislóg, sum varð lagt fyrri tingið í farnu viku

JAN MÜLLER

Millum uppskoti, sum vórðu framloð á tingi friggjadagin, var eisini kolvetnis-skattalóg. Tá var Karsten Hansen, figgjarmálaráðharri, sum vegna landsstýrið legði fram uppskotið til lögtingslóg um at skatta inntøkur frá kolvetnisvirksemi.

Urdir hesa lóg kemur skattin av inntøkum av øllum slogum í sambandi við at forkanna, leita eftir og framleiða av kolvetni og av virksemin, knýtt at hesum, millum annað at leggja rorleidingar, útgerðartænastu og flyta framleidd kolvetni við skipum ella í rorleidingum, tá ið inntøkur eru vunnar við at útvinna slíkt virksemi, ella arbeiðið er gjørt.

1. í Føroyum, millum annað í føroyskum land- og sjóóki og føroyskum meginlandsstöði;

2. í øðrum landi, millum annað í tess sjóóki og meginlandsstöði, soleiðis sum hetta viðvíkir kolvetni í einum óki, ið kemur undir nr. 1, og í øðrum landi, um so er, at kolvetnisframleiðsla heilt ella lutvíst er undir føroyskum myndugleika sambært avtal við tilfitt annað land;

3. í øðrum økjum enn teimum, ið nevnd eru í nr. 1, hvat viðvíkir at flyta kolvetni í rorleidingum, tá

ið kolvetni eru framleidd í einum óki, ið kemur undir nr. 1 ella nr. 2, tá skattingin er tilskilað Føroyum sambært avtalu við annað land.

Skynsam skatting

Í viðmerkingunum verður m.a. sagt, at endamálið við lógaruppskotið er at skapa grundarlag undir skynsamari skatting av inntøku frá leiting og framleiðslu av kolvetni (olju-lindir, jarðgass og dropagass (kondensat)) í føroyskum óki, millum annað í sjóóki og meginlandsstöði.

Í lotuni er nógv virksemi við at leita eftir og framleiða kolvetni í Norðsjónum og vestan fyrri Hetland. Farnu árinu eru skattaskipanirnar í Danmark, Noregi og Bretlandi broyttar meira og minni, og hetta avmyndar m.a. skiftandi vánirnar fyrri inntøku av at framleiða kolvetni. Menningin hevur skiftið millum at vaksa og minka skattin.

Skotið verður upp, at inntøka av kolvetnisframleiðslu verður gjørd upp oheft av inntøku, ið stavar frá øðrum virksemin. Uppskotið hevur eisini í sær reglur, sum tryggja, at Føroyar kunnu skatta inntøkur í sambandi við leiting og framleiðslu, hóast inntøkan eftir vanligum reglum um skattskyldu ikki hevði verið skattskyldug í Føroyum. Í hvønn mun viðkaða skatt-

skyldan kann fáast ígjøgnum, er to treytað av teimum avmarkingum, sum feldar eru niður í teir tvískattasáttmálar, sum Føroyar hava gjørt.

Lógaruppskotið fær gildi 19. februar 1999, og er galdandi fyrri inntøkur, vunnar henda dag og eftir henda dag.

Karsten Hansen, figgjarmálaráðharri vísti undir framloðunini av uppskotiðum á, at tað í lotuni verður arbeitt við sjálvstöðugum lógaruppskoti, sum hevur serligar reglur um álíking, innkrevjing, eftirlit og annað. Hann vísti síðani á, at uppskotið um at skatta inntøku í sambandi við kolvetnisframleiðslu hevur tvey endamáli: Reglur um skattskyldu, sum eru í vanligu skattalóggávu, hava ikki beinleiðis við sær skattskyldu fyrri virksemi í landsvirksemi. Við hesum uppskoti verður sligið fast, at virksemi í sambandi við kolvetnisframleiðslu (undir tí eisini forkanningar og leitingar) kemur undir skatt, hóast talan er um fráländsvinnu.

Í øðru syftu skal ein kolvetnis-skattalóg verða við til at áseta alt skattastigið fyrri sjálv virksemin í sambandi við at framleiða og selja kolvetni. Endaliga skattastigið má kortini ásetast við stóði í nógvum øðrum viðurskiftum, sum

ikkí eru endaliga greidd enn. Tá má verða gjørt greitt, at við lógaruppskotið er stóða ikki endaliga tikið til, á hvørjum stigi heildarskattin skal vera vísti landsstýrismáðurin á.

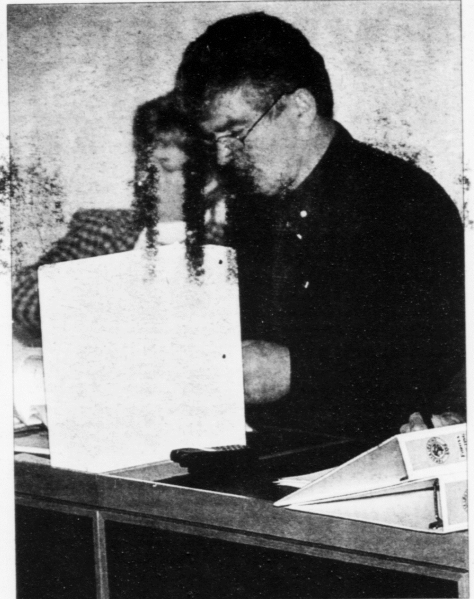
Føroya fólk eiga kolvetnistilfeingi

Viðari stendur í viðmerkingunum at tað er heilt greitt, at Føroya fólk eiga kolvetnistilfeingið í føroysku undirgrundi, og tað at brúka slíkt náttúrugivið tilfeingi kann hava óvanliga stórar inntøkur við sær. Í summum fornum verður tað tí rimiligt at leggja stóri skatt á slíkt virksemi enn á vinnuvirksemi annars. Sum kunnugt hava summi lond eisini ymsan serskatt á kolvetnisframleiðslu.

Hetta uppskotið ásetir sum útgangsstøði bara skatt, ið samsvarar við vanligan fagagsskatt. Seinni - men framman undan fyrsta útbjóðingarfari - verður stóða tikið til, um eisini er tørvur á og møguleiki fyrri at seta ein serskatt inn í skattalóggávu.

Jarðfrøðiliga metingarnar undantíknar, er skattastigið at rokna millum eitt av týðningarmestu viðurskiftum, ið oljufelagini hugsa um, áðrenn avgerð verður tikið um at søkja um loyvi í føroyskum óki.

Ásetti skatturinn í skattalóggávu má í hesum sam-

Karsten Hansen, landsstýrismáður í figgjarmálum legði friggjadagin uppskotið fyrri tingið til kolvetnislóggávu

bandi síggjast í samanhangi við fleiri onnur viðurskifti. Stóðutakan til ein møgulegan serskatt stendur óloysiliga saman við teimum krøvum, sum annars verða sett oljufeløgum, tá ið loyvir verða latin, sum til dømis møguleg nýtsløgjöld (royalty), møgulega borin lut-tøka hjá landsoljufelagi, arbeiðsskyldur og annað. Búskaparliga byrðan frá heildarkrøvunum skal verða sammett við metingarnar av útlitunum í útbjóðaðu økjum, og í hesum sambandi er neyðugt, at oljuleiting kring Føroyar visir seg at vera kappingarfor við fløgu-møguleikar, ið eru at finna aðrastaðni. Við øðrum orðum skal heildarprísurin á "vørni" verða borin saman við, hvussu góð "vørni" er, men eisini við prís/góðsku á "vørnum", sum verða bjóðaðar út av øðrum londum, ið bjóða oljufeløgum at gera oljuleitingar verður sagt í viðmerkingunum.

Kunnu koma við øðrum lógum

Landsstýrið hevur gjørt rættiliga nógv burtur úr viðmerkingunum til tær ymsu greinarnar í uppskotið. Annars visir landsstýrið á, at tað er vitandi um, at hetta uppskotið hevur við sær, at skattlig viðurskifti í verandi skattalóggávu kanska eiga at broytast. Afrat hesum kemur, at í uppskotið er stóða ikki tikið til, hvussu spurningurin viðvíkjandi avtøkukostnaðinum skal verða loystur skattliga. Lagt verður to afrat, at ar-beiði verður við hesum trupulleikum, og har tað verður hildið neyðugt, verður lógaruppskotið lagt fram undan fyrsta útbjóðingarfari.

Greitt verður síðani frá um høvuðsmálið í uppskotið og er eisini eitt yvirlikt yvir líkandi skattlig viðurskifti í fleiri av okkara grannalöndum.

Inntøkur og fyrising
Landsstýrið sigur annars í viðmerkingunum til lógaruppskotið, at tað í lotuni ikki ber til at gera nakra meningsfulla meting av stóða á framtíðar inntøkum í sambandi við inntøku-skattin eftir hesum lógaruppskoti.

Umráðandi er at hava í huga, at enn er ongin dagfesting á fyrsta útbjóðing-arumfari, og frammanundan ber ikki til at vita, hvussu stórar áhugin er fyrri at leita í føroyskum óki, tá ið møguleikar verða til tess. Treytað av nógvum viðurskiftum - av hesum ráða Føroyar bert fyrri einstøkum, kann áhugin liggja ímillum antin at verða rættiliga avmarkaður ella at verða stóður.

Enn ber ikki til at vita á nakran hátt, um leiting fer at geva fundir (olju- ella gassfelt, blaðm.), sum tað loysir seg at framleiða. Í besta fori kunnu framtíðar skattaintøkur gerast rættiliga stórar, to kunnu hesar somuleiðis verða litlar og ongar. Hóast kolvetnis-skattalógin kemur í gildi í ár, so verða skattaintøkurnar helst rættiliga avmarkaðar av væntaðum forkanningar- og leitingarvirkseminum í tíðarskeiðinum, sum er eftir av hesum ári.

At enda verður víst á, at útreiðslur í sambandi við fyrising av kolvetnislógini verða eisini avmarkaðar, áðrenn ein verulig leiting og møguleg framleiðsla verður byrjað. Tað er umráðandi ikki at byggja upp eina stóra umsiting, í kanska sleitri ikki verður brúk fyrri. Tó er ein ávís fyrising sett í verk, og málið er at hava eina dugnaliga (tó avmarkaða) fyrising, sum eftir rimuliga stutta freist skal kunna byggjast upp til at umsita álíking og eftirlit við einum stórum virksemin, skuldi tað verði neyðugt.

Viðmerking:

Fólkaflokkurin leiðir Føroya fólk í óføri

Hevur Føroya fólk gjørt sær greitt, at fullveldi fer at merkja eina avmarking av rættindunum á flestu økjum? Hava fólk gjørt sær greitt, hvat tað er fyrri eitt samfelag, landsstýrið við Fólkaflokkinum á odda hevur at bjóða teimum í staðin fyrri tað samfelag, sum Sambandsflokkurin stendur fyrri, við teimum rættindum sum føroyingar eiga sambært ríkisfelags-skapinum við útgangsstøði í »Danmarks Riges Grundlov«?

At Tjóðveldisflokkurin setur alt uppá spæl fyrri at fremja loysingina, kosta hvat tað kosta vil, tað er væl skjiljandi. Teir mega halda fram og lástast at trúgva uppá egnar ætlanir.

Fólkaflokkurin, sum hevur landsins leiðslu um hendi, leiðir Føroya fólk í óføri. Tað er hann, sum loyvir fullveldisætlanini at

verða gjøgnumfórda. Tað er Fólkaflokkurin, sum loyvir øllum hesum at henda, sum kemur at taka grundarlagið undan føroyska samfelagnum. Hesir siga fyrri Føroya fólk, at ongar broytingar verða av týðningi, og at vælferðin ikki verður ávirk-að skeiva vegin. Hetta er at fara Føroya fólk bak ljósið, so tað munar.

Allir føroyingar vita væl, at fullveldisætlanin byggir á kyksendi, at út við helvtin av búskapinum hvílir á ríkisfelagsskapinum, bæði beinleiðis og óbeinleiðis. Eisini vita allir føroyingar, sum vilja vita tað, at tann sosiala trygðin, og trygðin annars hvorvur sum döggr fyrri sól, sama dag sum føroyingar melda seg út úr Grundlógini. Hetta er bara logikkur, soleiðis eru spæli-reglurnar nú bara einaferð.

Um vit eru erlig fyrri okkum sjálvum, so má viður-

kennast, at skipanin, sum vit hava, er ein av frælsastu skipanum, sum finnst. Hon ber í sær alla ta trygd og frælsi, sum eitt framkommið samfelag eiga at hava.

Hvat er tað, sum vit føroyingar ikki fáa gjørt fyrri núverandi skipan? Hetta svar fáa vit ongantíð, av góðum grundum. Tá verandi skipan er so rúm og fræls, at næstan alt letur seg gera. Hon gongur líka at loysingini, um tað er tað, vit ynskja.

Føroyingar mega stæða fullveldisætlanini hjá landsstýrinum, jú fyrr, jú betur. Síðan fara undir ta realistisku nýmótansgerð av viðurskiftunum í ríkisfelags-skapinum, sum Sambands-flokkurin hevur mælt til.

Tað fer at gerast meira eyðmjúkandi fyrri føroyingar at bakka burtur úr aftur fullveldisætlanini, jú longur tann sokallaða fyrireikingin er komin. Og at bjóða til

landsstýrið hevur endað samráðingarnar við Danmark um at melda Føroyar út úr ríkinum. Tað fer sanniliga at verða ein eyðmjúkandi stóða fyrri føroyingar, tá at venda við aftur. Tá er tað ábyrgdarleyst av Fólkaflokkinum at seta føroyingar í eina sovordna stóðu.

Edmund Joensen,
form.
Sambandsflokksins